

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2108/2021
17.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Десимир Анђелковић, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа „Водовод“ из Лебана, кога заступа пуномоћник Радован Цветковић, адвокат из ... и кога у ревизијском поступку заступа пуномоћник Бранимир Спасић, адвокат из ..., ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 200/19 од 29.01.2020. године, у седници одржаној 17.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 200/19 од 29.01.2020. године у ставу другом изреке тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лебану П1 17/17 од 23.10.2018. године у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је непрекидним радом на одређено време код туженог дужем од 24 месеца на пословима ... засновала радни однос на неодређено време почев од 08.05.2013. године, те да се тужени обавезе да је распореди на радно место, које одговара њеној стручној спреми.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженом на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 33.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П1 17/17 од 23.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је непрекидним радом на одређено време дужем од 24 месеца од 08.05.2013. године до 09.09.2015. године, на пословима ..., засновала радни однос на неодређено време почев од 08.05.2013. године, па надаље, те да се тужени обавезе да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време на радно место ... или је распореди на радно место одговарајуће њеној стручној спреми. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена тужба у делу којим је тужиља тражила накнаду штете у виду мање примљених зарада од уговорене накнаде за радно место ... за период од 08.05.2013. године до 09.09.2015. године у износу од 163.952,23 динара са законском затезном каматом од 09.09.2015. године до исплате, као и уплату припадајућих доприноса

надлежним фондовима. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље за накнаду штете у виду изгубљених зарада за период од 09.09.2015. године до 01.07.2016. године у износу од 267.940,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.07.2016. године до исплате. Ставом четвртим изреке, тужиља је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.950,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 200/19 од 29.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке у односу на захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је код туженог засновала радни однос на неодређено време, тако што је усвојен тужбени захтев тужиље и утврђено да је тужиља непрекидним радом на одређено време код туженог дужем од 24 месеца на пословима ... засновала радни однос на неодређено време почев од 08.05.2013. године и обавезан тужени да тужиљу распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке и одбачена тужба у погледу захтева тужиље да се тужени обавезе да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време за радно место Ставом петим изреке, укинута је решење о одбачају тужбе из става другог изреке наведене пресуде и решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртим изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужени је изјавио две ревизије због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиља је као извршилац посла са туженим као наручиоцем посла закључила дванаест уговора о делу и три уговора о обављању привремених и повремених послова, по којима је тужиља код туженог непрекидно обављала рад почев од 08.05.2013. године до 09.09.2015. године и то послове ... (..., ..., ... и др...). По истеку последњег уговора о делу (31.08.2015. године) тужиља је наставила са радом код туженог све до 09.09.2015. године, када јој је усмено саопштено да тужени више нема потребу за њеним радом, да неће бити закључен нови уговор и да нема потребе да убудуће долази на рад код туженог.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да је тужиља код туженог радила по основу закључених уговора о делу и уговора о обављању повремених и привремених послова на основу којих није могла да заснује радни однос јер је то рад ван радног односа, па није могло да се примени правило о преображају радног односа из члана 37. став 4. Закона о раду.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужиље делимично преиначио првостепену пресуду у наведеном делу и усвојио тужбени захтев за утврђење постојања радног односа, сматрајући да послови које је тужилца обављала по својој природи и сврси не представљају привремене и повремене послове предвиђене чланом 197. Закона о раду који могу трајати најдуже 120 радних дана у календарској години, нити послове који се обављају по основу уговора о делу предвиђене чланом 199. истог закона, већ послове за које је постојала стална потреба за рад на одређено време и да је тужилца у континуитету обављала истоврсне послове дуже од 24 месеца и то послове из делатности послодавца - ..., па су у конкретном случају испуњени услови за преображај радног односа прописани чланом 37. став 4. Закона о раду.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује да је побијана пресуда донета уз погрешну примену материјалног права, с обзиром на то да је тужени као Јавно комунално предузеће корисник јавних средстава.

Законом о буџетском систему, чије су норме обавезујуће и за туженог, те Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13 од 06.12.2013.године), који је био у примени у време настанка спорног односа, као и каснијим изменама и допунама, чланом 27е став 34. прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, односно до 31.12.2017. године. Изузетно од става 34. овог члана радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства (члан 27е став 35.). Укупан број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основама код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% од укупног броја запослених (члан 27е став 36.). Изузетно, у складу са ставом 36, број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговора о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основима код корисника јавних средстава, може бити веће од 10% укупног броја запослених уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства (члан 27е став 37.) Чланом 105. истог Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа, у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Према налажењу Врховног касационог суда, одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду (члан 37. став 4. ЗОР) којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, што произлази и из члана 105. Закона о буџетском систему. Наиме, од почетка рада тужиље 08.05.2013. године, када је са туженим закључила уговор о делу до децембра 2013. године, када је ступио на снагу цитирани Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему, није протекло време потребно за рад на одређено време из члана 37. став 1. ЗОР, па нема услова за тражени преображај у радни однос на неодређено време, јер се примењују одредбе Закона о буџетском систему као специјалног закона.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права усвојио тужбени захтев, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену одлуку и одлучио као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу чланова 153. став 1, 154. став 2, 163. став 2. и 162. Закона о парничном поступку, а висина је одмерена на име састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, на основу Тарифног броја 14. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12, ...и 37/21) како је и опредељено у ревизији туженог.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић